

naj skliče kmalu vse gosp. ude novomeške podružnice v zbor, da se v smislu družbenih postav voli ves nov odbor. — Obširno se je razpravljalo poročilo gospoda R. Dolenca, vodje deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu, o lanskem popotnem podučevanju po Dolenjskem. Vodstvo slapenske šole je to poročilo poslalo deželnemu odboru in pa odboru družbe kmetijske, ker oba odbora sta delala na to, da je sl. ministerstvo dovolilo podpore v navedeno popotno podučevanje. Poročilo je jako obširno in natančno ter razpada v 3 dele: v prvem delu popisuje gosp. Dolenc na drobno in odkritosrčno, kar je potovaje videl in skusil po Dolenjskem ter na 6 postajah razkladal o trtoreji in kletarstvu, — drugi del našteva 4 glavne pogoje do- lenjske vinoreje,*) — tretji del pa nasvetuje pomočke, po katerih bi se dolenjska vinoreja dala izdatno izboljšati in povzdigniti. Odbor je temeljito pretresal trójico nasvetov ter vse tri za dobre pripoznal, ako bi se vsem našel „nervus rerum gerendarum“; v tem smislu je sklenil objaviti svoje mnenje sl. deželnemu odboru. — Za ude družbe kmetijske sta bila sprejeta: gosp. Jurij Jereb, posestnik v Vodichah in pa gosp. Ivan Tomažič, vikar v Novomestu. — Pred odhodom k poklonu novemu c. kr. deželnemu predsedniku gosp. Winklerju je bilo v zadnjem listu „Novic“ objavljeno pismo brano, s katerim on družbi naznanja svoj nastop deželnega vladstva ter jej s prijazno besedo zagotavlja svojo pripomoč.

— (Odbor „Matice slovenske“) se je v seji 8. t. m. tako-le ustanovil: Prvosednik je dr. Jan. Bleiweis, prvosednikova namestnika sta dr. Anton Jarc in gosp. Peter Grasselli; blagajnik je gosp. Ivan Vilhar, tajnik in zapisnikar (do konca tega leta) gosp. Andrej Praprotnik; knjižničar gosp. Feliks Stegnar; pregledovalec društvenih računov gosp. K. Klun; ključarja sta gosp. Luka Robič in gosp. Anton Kržič. V odseku za gospodarstvo so gospodje: K. Klun, Fr. Souvan, Iv. Tomšič, Iv. Vilhar, dr. Jernej Zupanec in Peter Grasselli. V odseku za izdavanje knjig so gospodje: dr. Jan. Bleiweis, K. Klun, Ant. Kržič, prof. Marn, M. Močnik, Fel. Stegnar, Iv. Tomšič, A. Praprotnik, prof. Urbas, prof. Vavru, prof. Zupančič, prof. Erjavec, prof. Hubad in prof. Šuklje. Vrednik „Letopisu“ je dr. Jan. Bleiweis.

— (Veliki koncert), ki nam ga je pretekli četrtek v čitalnici napravil slavni gosp. Franjo Gerbič z ljubeznjivo svojo soprogo, nam je vse podal v superlativu. Izborni program izborni izvršen, zato aplavs vihar, — dvorana odličnega občinstva čez in čez polna, zato pa tudi kakor zakurjena z afrikansko toploto. Velik magnet pa, ki je še posebno napolnil dvorano, je bil tudi ta, da se je vedelo, da tudi naš gosp. deželni predsednik, ki je prejšnji večer obiskal filharmonični koncert, pride v Gerbičev koncert. In res je tako bilo na srčno radost vsem narodnim domačinom.

— (Veliki sejm unega tedna) je bil prav majhen v vsem, le živinski je bil živahen: goveje živine, a nič posebne, je bilo nad 500, kónj, in mnogo lepih, pa nad 1000 na sejmu, med temi precej hrvatskih. Kupcev za goveda je bilo dokaj iz Trsta, Pulja in Koroškega, ki so nad 100 repov po visoki ceni pokupili, — okoli 300 kónj pa je bilo prodanih celó na Laško (Sardinijo) in Koroško. Konjska kupčija v okolici ljubljanske se je zadnji čas jako oživila, kajti nad 500 konj so malo več kot v enem mesecu iz okraja ljubljanskega

prodali. — To, da je zadnja leta 8. dne vsacega meseca živinski sejm v Ljubljani, je izdatno povzdignilo tukajšnjo živinsko kupčijo.

— (Prve češnje) smo dobili v Ljubljano 11. t. m. iz Gorice, po 6 za 1 krajc. Čeravno je bila letošnja zima zelo huda in dolga, smo jih vendar dobili en teden prej, nego lani.

— (O prihodu pevskega zbora „Zore“ iz Karlovca) v nedeljo popoldne gre „Sokol“ s hrvaškimi gosti in čitalničnimi pevci popoldne ob treh na gornji Rožnik, zvečer pa je skupna zabava v čitalnici. Naj bi milo vreme ugajalo bratinskemu shodu!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. (Iz zbornice poslancev.) Minister Stremayer je po prestali bolehnosti prišel 5. dne t. m. v zbornico in odgovoril na interpelacijo levičarjev: ali je res, da je vlada izdala za Česko in Moravsko poseben ukaz gledé ravnopravnosti českega jezika pri uradih, in kako more opravičiti to svoje ravnanje? Minister Stremayer je v imenu vlade odgovoril na to interpelacijo, ter jim tako debele drobil pod nos, da jim je kar sapa zastala. Rekel je, da je vlada res uradom omenjenih dežel poslala dotični ukaz, da pa s tem ni nasprotovala svobodi, ampak da je hotela le varovati svobodo raznih jezikov. Tudi je hudo vščipnil liberalno časnikarstvo, ki vse po svojem zvija in je zdaj jelo kričati, da se hoče nemščini sila delati. Levičarji so kar strmeli nad tolikim pogumom Stremayerjevim, katerega so prištevali „k svojim“. Zdaj so mu obrnili hrbet in judovski listi ga hudo napadajo, zlasti „N. fr. Presse“ in „Wien. Tagblatt“, ki ga opominja na njegovo ravnanje l. 1848., ko je bil eden najhujših liberalcev v frankobrodskem zboru. Ker se levičarji niso nadejali, da bode minister uže odgovoril na interpelacijo, v prvem hipu niso vedeli, kaj bi počeli, pozneje pa so sklenili, da naj Herbst svetuje v zbornici razgovor o ministrovem odgovoru. Al desnica jim ni dopustila njihovih čenč. — V tej seji sta govorila tudi poslanca dr. Poklukar in Klun o zadevah v Idriji. Dr. Poklukar je priporočal vladi idrijske rudarje, ki so marljivo, zvesto in dobro ljudstvo. Dalje je omenjal pritiska uradnikov pri raznih volitvah rekši, da je ljudstvo, kedar je smelo prosto voliti, vedno pokazalo, da je konservativno in narodno. Zato prosi g. ministra kmetijstva, naj skrbi za to, da se bodo pri volitvah varovale politične pravice prebivalcev idrijskih in da volilna svoboda v Idriji ne ostane gola ironija. Dr. Poklukar je dalje priporočil gosp. ministru kmetijstva, naj brani na korist živinoreji in sivarstvu tudi pašne pravice v radoljskem in kranjskem okraji, ter se je skliceval na zadnji kmetijski shod dunajski, pri katerem je reč obširno utemeljeval; tudi je omenjal ljubljanskega močvirja in konečno priporočil, naj se na ljubljanski preparandiji ustanovi silno potrebna stolica za poduk v kmetijstvu, da bodo zamogli učitelji in duhovniki, kedar pridejo v službo, podučevati ljudstvo tudi v kmetijstvu. Minister grof Falkenhayn je na to odgovoril, da se v ministerstvu uže od leta 1868. dela na uravnanje plač za rudarje, da je pa to v Idriji zarad posebnih razmer silno težko. Mislilo se je, da bi se delavcem več ne dajalo žito, pa zadnja preiskava je pokazala, da bi to med ljudstvom zbudilo največo nezadovoljnost, zato v tem oziru ostane v Idriji pri starem. Sicer pa je zaukazal uže zdaj, da s 1. dnevom t. m. več nestalnih delavcev pestane stalnih. Gledé volitev je preiskava pokazala, da se niso ljudje nič pritiskali, kar je on minister, in

*) V današnjem listu na 1. strani se prične posnetek glavnih napak dolenjske vinoreje. Vred.

da se tudi zanaprej to ne bo zgodilo. Celjski modrijan Foregger, ki misli, da mora v vsako reč svoj nos vtakniti, odgovarja Poklukarju, da je Idrija „liberalna“ zato, ker se pečá z obrtnijstvom, obrtnijstvo pa pospešuje liberalstvo, ne pa klerikalnega in narodnega čutstva! Tudi trdi, da je bil grof Taaffe z grofom Hohenwartom sklenil posebno zvezo gledé volitev in da je vlada, kar je največ mogla, pritiskala pri volitvah na Kranjskem, ter s tem dosegla, da so bili izvoljeni sedanji poslanci. Ako bi kdo tega ne verjel, mu hoče z dokazi postreči. Da poslanec, ki razmer na Kranjskem čisto nič ne pozná, kaj tako bedastega trdi, ni ravno čudno, pač pa je čudno, kako more kdo, ki je na Kranjskem doma, takim čenčam ploskati, kakor je storil bar. Taufferer. Dr. Poklukar pa je Foreggerju dobro zatajčal, da je Idrija národno mesto, z narodnim mestnim odborom, in da vlada pri kranjskih volitvah ni nič pritiskala, ker zadnjič smo na Kranjskem prvič precej svobodno volili. Uradniki se niso v volitve vtikali, razun rudarskih in sodnijskih uradnikov; kedar koli bode smela Kranjska svobodno voliti, bo tako volila kakor letos. Gosp. Klun je sprožil žalostne zadeve kmetijskih prebivalcev v Idriji in okolici, ki na svoji živini po strupenem živem srebru veliko škodo trpé in stavil sledečo resolucijo: „Vladi se priporoča, naj tirjatve občin Idrije, Spodnje Idrije in Spodnje Kanomlje za škodo, katero so po živem srebru trpele na svoji živini, temeljito preišče in jih, ako so opravičene, res tudi poravna, ter ob enem prevdari, kako bi se dali ljudje v prihodnje te škode obvarovati.“ Resolucija se je izročila budgetnemu odseku v pretres. Kmalu se bode tedaj pokazalo, kako da s to zadevo stoji.

V eni poznejih sej je gosp. V. Pfeifer zopet govoril za milejše iztirjevanje davkov ob takem času, ko kmet kaj ima in plačati more.

Ne smemo pa tudi prezreti to, da se je naš vrli narodnjak g. Nabergoj o zadevah srednjih šol krepko potegnil za slovenščino v šolah primorskih.

— Včeraj je bila vojaška taksa z majhnimi premembami sprejeta v zbornici poslancev.

Ogersko. Iz Požuna. — 7. dne t. m. ob 6. uri zvečer je tukaj (Pressburgu) taka strašanska, kakor kurja jajca debela toča bila, da noben človek ne pomni take. Vsa oknja in strehe na severni in zahodni strani je razbila, sadna vrta, ngrade itd. popolnem pokončala. (Okoli Maribora je isti dan in o istem času se vsula huda toča).

Iz Rusije. — Kakor „Dzienik Poznanski“ piše, je Loris Melikov poljski deputaciji zelo pomenljivo odgovoril: „On razume in priznava želje Poljakov, da bi razkosani deli Poljske se zedinili v eno kraljestvo; to se mora zgoditi, kajti to je cilj in konec vsega slavjanstva, katerega zedinjenje se bliža, al čas za to je zdaj še neugoden; Rusija mora previdna biti in ne sme Avstrije in Prusije dražiti.“

Žitna cena

v Ljubljani 8. maja 1880.

Hektoliter: pšenice domače 10 gold. 24 kr. — banaška 11 gold. 39 kr. — turšice 6 gold. 50 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 99 kr. — ječmena 5 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 39 kr. — ajde 5 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 56 kr. — Krompir 3 gold. 13 kr. 100 kilogramov.

Volilci trebanjskega, zatiškega, žužemberškega, mokronoškega in radeškega okraja!

Po smrti nepozabljivega in do konca svojih dni narodni stvari zvestega Vašega poslanca grofa Barbo-Waxensteinskega je treba, da si volite družega poslanca za deželni zbor kranjski. K tej volitvi ste z vladnim razpisom poklicani **prihodnji petek, 14. dan tega meseca.**

Podpisani narodni centralni volilni odbor je po vsestranskem prevdarku in v soglasji z mnogimi pismi in poročili, ki so mu došla iz Vašega volilnega okraja, enoglasno sklenil, priporočati Vam kot kandidata narodne stranke

gospoda **Petra Grasselli-ja**, hišnega posestnika v Ljubljani,

o katerem je odbor po vsem prepričan, da bode Vaš okraj vredno zastopal z znanim svojim odličnim talentom, po najboljši vesti in zmožnosti in v družbi z drugimi narodnimi poslanci. Njega toraj volite!

Volilci! Bodite uverjeni, da volilni odbor ni prezrl nasvetov, ki so mu došli iz dveh vaših okrajev, al dostavek velike večine naših zaupnih mož iz vseh volilnih okrajev, da v tako silno razširjenem volilnem okrožji, kakor je Vaše, se je — iz posebne blagovoljnosti nekaterih volilcev do enega ali družega sicer vsega spoštovanja vrednega domačina — bati neugodnega razcepljenja glasov, bil je centralnemu odboru zopet kažipot, da se je vstopil nad stranke in Vam za poslanca priporoča možá, po katerem brez pomisleka sežete lahko vsi! Ravno Vi ste pri vseh zadnjih volitvah pokazali tako lepo složnost in tako trdno disciplino, da je bila vsa slovenska národna stranka ponosna na take vrle volilne može. Mi zato trdno upamo, da se boste te rodoljubne discipline držali tudi pri sedanji volitvi!

V Ljubljani 10. maja 1880.

Za centralni narodni volilni odbor:

Dr. Jan. Bleiweis,
predsednik.